

**Informacja do BIP o wynikach kontroli prawidłowości
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Dębowa Łąka 38, 87-207 Dębowa Łąka
(zwanym dalej GOPS)**

sporządzona w oparciu o Ustawę z dnia 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1764) art. 4 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 ppkt a

I. Cel kontroli:

- Ocena realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
- Ocena zgodności zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami.

II. Czas przeprowadzenia kontroli: w dniach 2 i 3 marca 2017 r.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o rozmowę i wyjaśnienia Kierownika GOPS i analizę dokumentacji.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 575 z późn.zm.), pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art.190.

Gmina została ustawowo zobowiązana do realizacji zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

GOPS działa obecnie na podstawie Statutu z dnia 19 marca 2009 r., przyjętego Uchwałą Nr 5/09 Rady Gminy Dębowa Łąka. W Statucie nie uwzględniono ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Kierownik GOPS złożył oświadczenie, zobowiązując się do wprowadzenia zmian w dokumencie i rozszerzenia treści o realizację zadań wynikających z ww. ustawy.

Zadania Ośrodka szczegółowo ustalone zostały w Regulaminie Organizacyjnym, z dnia 10 kwietnia 2009 r. W powyższym dokumencie zmiany dokonano Zarządzeniem Nr 5/2013 Kierownika GOPS z dnia 30 marca 2013 r., którym jedynie wprowadzono stanowisko asystenta rodziny, bez wyszczególnienia zadań przypisanych ustawą do realizacji.

Ustalono, iż GOPS realizuje zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na podstawie osobnego dokumentu, którym jest Uchwała Rady Gminy Nr 2/12 z dn. 23 marca 2012 r.

Wójt Gminy Dębowa Łąka Zarządzeniem nr 13/2012, z dnia 30 marca 2012 r., upoważnił Kierownika GOPS do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny i wydawania w tych sprawach decyzji.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono również, że w strukturze jednostki kontrolowanej nie wyodrębniono komórki realizującej zadania z pieczy zastępczej, co nie stanowi naruszenia przepisu art.10 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny.

W zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustalono, co następuje:

- odnośnie do zapisu art.176 pkt 1: *opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny*

- zgodnie z art.179 ust.1 wyżej cytowanej ustawy *w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.*

Pierwszy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018 przyjęty został Uchwałą Nr 21/16 z dnia 21 czerwca 2016 r.

W opracowanym dokumencie zawarto główny cel dotyczący wspierania rodzin w wypełnianiu i przywracaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Dokonano diagnozy potrzeb środowiska lokalnego i na tej podstawie sformułowano cele szczegółowe.

Program zakłada monitoring i ewaluację, które dostarczą podstaw do planowania działań profilaktycznych na lata następne oraz przesłanek do oceny ich skuteczności.

W okresie objętym kontrolą Kierownik GOPS dopełnił obowiązku rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Zagadnienia zawarte zostały w sprawozdaniu rocznym z działalności GOPS za 2015 r. Sprawozdanie zostało przekazane do Rady Gminy Dębowa Łąka w dniu 25 marca 2016 r.

Sprawozdanie za rok bieżący jest w trakcie opracowywania, przygotowano projekt dokumentu, który zostanie przedstawiony na najbliższej Sesji Rady Gminy.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 2 i pkt 4b:

- *tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,*
- *finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.*

Gmina obecnie nie zatrudnia asystenta rodziny. W 2015 r. w okresie od 1 maja do 31 lipca Gmina zatrudniała dwóch asystentów w wymiarze ½ etatu, na podstawie umowy zlecenie. W okresie od 1 sierpnia 2015 r. do 31 października 2015 r. zatrudniony był jeden asystent, w pełnym wymiarze czasu pracy, na podstawie umowy zlecenie. Następnie od 1 listopada 2015 r. do 30 kwietnia 2016 r. nie było zatrudnienia na wskazanym stanowisku. Asystent został ponownie zatrudniony od 1 maja 2016 r., w pełnym wymiarze czasu pracy, na umowę o pracę. Asystent rodziny przebywał na zwolnieniu lekarskim od dnia 9 czerwca 2016 r. do dnia 19 stycznia 2017 r. tj. do dnia porodu. Aktualnie przebywa na urlopie macierzyńskim. W trakcie zwolnienia lekarskiego asystenta, ośmiokrotnie ogłaszano nabór kandydatów na to stanowisko, jednakże nie wpłynęła żadna oferta.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 3b i 4c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*
- *finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające.*

W okresie objętym kontrolą, na terenie gminy nie istniały rodziny wspierające. W związku z tym gminy nie ponosiły kosztów związanych z ich funkcjonowaniem i szkoleniem. Z informacji przekazanych przez Kierownika GOPS wiadomo, iż nie była prowadzona dotychczas żadna kampania informująca środowisko lokalne o możliwościach pełnienia funkcji rodziny wspierającej, z uwagi na brak potrzeb w tym zakresie.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 3c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.*

W okresie objętym kontrolą na terenie gminy nie funkcjonowała placówka wsparcia dziennego. Dzieci i młodzież mają możliwość korzystania z oferty Gminnej Biblioteki Publicznej w Wielkich Radowiskach i filii w Dębowej Łące, które organizują cykliczne zajęcia o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym. Zajęcia dla dzieci są organizowane również przez Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze, Stowarzyszenie Kreatywni Dębowa Łąka, lokalne parafie oraz Koła Gospodyń Wiejskich.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3a: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*

oraz

- w zakresie realizacji zapisu art. 10 ust. 3: *praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego; terapii i mediacji; usług dla rodzin z dziećmi; pomocy prawnej; organizowania dla rodzin spotkań.*

Gmina zapewnia rodzinie przeżywającej trudności dostęp do bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa (socjalnego, prawnego, terapeutycznego). Specjaliści przyjmują w gminie w określone dni miesiąca. Ponadto rodziny otrzymują wsparcie od pracowników socjalnych, członków Zespołu

Interdyscyplinarnego jak również członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W okresie objętym kontrolą praca z rodzinami prowadzona była przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych. Zgodnie z zapisami art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej podjął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Jeżeli z analizy sytuacji rodzinnej wynikała konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występował do Kierownika Ośrodka z wnioskiem o jego przydzielenie, a Kierownik przydzielał rodzinie asystenta. Powyższe ustalenia odbywały się zawsze w formie pisemnej. Dokumentację dotyczącą przydzielenia rodzinie asystenta, posiadał w aktach osobowych rodziny, pracownik socjalny. Kierownik GOPS oświadczył, iż wniosek pracownika socjalnego o objęcie rodziny wsparciem asystenta będzie się znajdował także w dokumentacji asystenta rodziny. Ponadto, zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina również wyraża pisemną zgodę na współpracę z asystentem.

Asystenci obejmowali pomocą :

- w 2015 r. 6 rodzin, w tym brak przypadków rodziny zobowiązanej do współpracy przez Sąd,
- w 2016 r. 6 rodzin, w tym brak przypadków rodziny zobowiązanej do współpracy przez Sąd,
- w 2017 r. (do dnia 1 marca) brak rodzin objętych wsparciem, z uwagi na brak zatrudnionego asystenta,

przy zachowaniu zasady, iż równocześnie nie pracował z więcej niż 15 rodzinami.

Dokumentacja kadrowa asystenta zawiera *zakres czynności*, w którym nie ujęto wszystkich zadań zgodnie z art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, iż w okresie objętym kontrolą zatrudnieni asystenci rodziny, posiadali wymagane kwalifikacje, zgodnie z art. 12 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Praca asystenta nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca była prowadzona, co jest zgodne z art. 17 ust. 3 cyt. wyżej ustawy. Zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy asystent rodziny nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

Zbadano dokumentację 7 rodzin prowadzoną w okresie objętym kontrolą. Asystenci dokumentowali swoją pracę poprzez: ocenę sytuacji rodziny, plan pracy z rodziną, miesięczne karty pracy, sprawozdania z przebiegu realizacji planu pracy, notatki służbowe.

Asystenci dokonywali okresowych ocen sytuacji rodziny co dwa miesiące, zgodnie z wewnętrznymi ustaleniami. Na zakończenie pracy asystenci przedkładali sprawozdanie za cały okres pracy z rodzinami. Częstotliwość wejść w środowisko asystenta była adekwatna do potrzeb rodziny. Na podstawie badanej dokumentacji, stwierdzono brak, w części sporządzanych planów pracy, wyszczególniania przewidywanych efektów działań z rodziną, zgodnie z art. 15 ust. 3. ww. ustawy. Asystenci rodziny nie prowadzili monitoringu funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną, z uwagi na krótki okres współpracy asystenta z rodziną i brak przesłanek do zakończenia współpracy i przejścia w formę monitoringu.

Decyzja o zaprzestaniu lub dalszej współpracy asystenta z daną rodziną podejmowana jest wspólnie z pracownikiem socjalnym i Kierownikiem GOPS na podstawie ustnej konsultacji. W czasie nieobecności asystenta, rodziny były wspierane przez pracownika socjalnego. Zakończenie współpracy z asystentem związane było z przerwami w zatrudnieniu asystenta rodziny.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 5: *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.*

Gmina współfinansuje koszty związane z utrzymaniem wychowanków przebywających w pieczy zastępczej:

- w 2015 r. - wydatkowano kwotę: 20 613,93 zł,

- w 2016 r. - wydatkowano kwotę: 27 450,12 zł,

- w 2017 r. (do dnia kontroli) - wydatkowano kwotę: 2 356,24 zł.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 6: *sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust.3.*

Gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazuje je wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Sprawozdania przekazywane były w następujących terminach (dane ustalono z CAS):

- a) za I półrocze 2015 r. w dniu 6 lipca 2015 r.,
- b) za II półrocze 2015 r. w dniu 11 stycznia 2016 r.,
- c) za I półrocze 2016 r. w dniu 3 sierpnia 2016 r.
- d) za II półrocze 2016 r. w dniu 17 stycznia 2017 r.

Powyższe dane wskazują, na brak przestrzegania w jednym przypadku (c) ustawowych terminów określonych w § 3 ust.1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz.213).

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 7: *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.*

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzony jest na bieżąco przez pracowników socjalnych, a także dzięki ścisłej współpracy tut. Ośrodka z innymi służbami tj.: nauczycielami, ośrodkiem zdrowia, policją, osobami zaufania publicznego (księdzem, sołtysem, radnymi gminy). Informacje dotyczące trudnej sytuacji rodzinnej pozyskiwane są także ze środowiska lokalnego, najbliższego sąsiedztwa bądź rodziny.

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami. Zalecenia pokontrolne zostały przekazane Kierownikowi jednostki kontrolowanej.

Zespół kontrolny:

Oddział ds. Wspierania Rodziny
i Systemu Pieczy Zastępczej
Wydziału Polityki Społecznej

Zatwierdził:

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej